

умова одного завдання та дистрактор міняються місцями у іншому. Майже 30% опитуваних дають хибну відповідь, що дозволяє зробити висновок про відповідь «навмання».

Важливою частиною тестів II рівня, особливо в умовах вивчення клініки захворювань, є включення деталей попередніх тем, в першу чергу топічної діагностики, що дозволяє пригадати анатомію та фізіологію нервової системи, а також повторити методику дослідження різних систем. Завдяки цьому підходу у студентів поступово створюється алгоритм виведення неврологічного діагнозу. Часто під час вирішення тестових завдань другого рівня студенти зберігають підхід до завдань першого і шукають фразу, яка б нагадувала фразу у підручнику і, бажано, дослівно. Тому перед проведенням письмового тестового контролю бажано створити тренінг і пояснити необхідність логічного підходу до вирішення завдань.

Розбір клінічних задач відбувається, переважно наприкінці заняття і у найкращому випадку базується на обговоренні справжнього пацієнта або відеоспостереження, в гіршому випадку – описова задача, що базується на реальних подіях. В умовах «живого контакту» з хворим студенти зустрічаються зі «зворотнім явищем»: класично у підручниках описується клінічний прояв норми або патології певної структури нервової системи, на практиці ж лікар робить висновок про ураження структури, базуючись на тому, що спостерігає у хворого. Подібні завдання сприяють поєднанню теоретичних знань з практичною основою майбутньої діяльності.

Якісний моніторинг засвоєння матеріалу залучає використання всієї ієрархії класичних методів контролю – від примітивного рівня тестів-1 ("впізнай мане") до вищого рівня обговорення "на рівних" обґрунтування діагнозу випадку. Кожен з варіантів контролю знань допомагає виявити недосконалість засвоєння матеріалу та вчасно заповнити пробіли, при умові зацікавленості студента.

Заїчко Н.В., Ладутько С.В., Качула С.О.

Доцільність викладання клінічної біохімії на етапах до та після дипломної освіти

Національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») передбачає всебічний розвиток системи організації навчального процесу та його змісту. Забезпечення тісного зв'язку у викладанні медико-біологічних наук та клінічних дисциплін, розвиток пізнавальної діяльності студентів, формування навиків та здібностей до самоосвіти є актуальною задачею вищих медичних закладів.

Лікарю необхідні глибокі знання фундаментальних дисциплін для розуміння патогенезу захворювань на молекулярному рівні. До таких дисциплін відносяться хімія та біохімія, які дають природничо-науковий матеріал необхідний для формування наукової картини світу і всебічного світогляду. У медичних навчальних закладах при викладанні хімічних дисциплін необхідно чітко визначити фундаментальні базові знання.

Саме такі знання дає викладання курсу клінічної біохімії, яка вивчає біохімічні процеси, що відбуваються в організмі хворої людини, а їх дослідження використовуються в діагностиці ураження певних органів, контролі ефективності лікування та прогнозуванні перебігу захворювань.

Клінічна біохімія, як самостійна дисципліна, в нашому університеті викладається з 1980 р. В той час лекції читались студентам 6 курсу медичного факультету в обмеженій кількості (8 – 12 годин на рік). З 1991 р. МОЗ офіційно був введений курс клінічної біохімії для клінічних ординаторів, а лекції для медичного факультету були ліквідовані. В наш час клінічна біохімія викладається на фармацевтичному факультеті для студентів III курсу: фармацевтів і клінічних фармацевтів (270 годин), на ФПО для клінічних ординаторів (60 годин), а з цього року – для аспірантів (64 години).

Головна мета аспірантури полягає в забезпеченні вищих навчальних закладів, органів і закладів охорони здоров'я сучасними висококваліфікованими кадрами.

Тематика лекцій з клінічної біохімії для аспірантів стосується тих розділів, які мають велике практичне значення і спрямовані на підвищення рівня кваліфікації. Лекційний матеріал надається у вигляді комп'ютерної мультиплікації, включаючи сучасну тематику (біохімія канцерогенезу, тромбофілій, синдром гіпергомоцистеїнемії та ін.).

Рівень підготовки майбутніх лікарів і організація навчального процесу в нашому університеті є достатньо високими, але випускники недостатньо володіють теоретичними та клінічними аспектами біохімії. Про це свідчать результати тестування: рівень їх знань залишає бажати кращого, деякі не знають мінімуму – нормативів біохімічних показників крові. Враховуючи зазначене, доцільно було би внести відповідні корективи до навчальної програми відносно викладання клінічної біохімії для старшокурсників.

Викладання аспірантам клінічної біохімії, що вивчається одночасно з основною клінічною дисципліною, виховує працелюбство, наукове мислення, зацікавленість та старанність при вивченні додаткової літератури для розуміння механізмів патогенезу захворювань, інтерпретації біохімічних показників та вибору лікарських засобів.

Заїчко Н.В., Струтинська О.Б., Блажченко В.В., Остренюк Р.С.

Підвищення ефективності підготовки іноземних студентів з дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія»

Проблема якості навчального процесу при викладанні біологічної та біоорганічної хімії для іноземних студентів є надзвичайно актуальною. Біологічна хімія відноситься до дисциплін, включених в державний ліцензійний іспит «Крок-1», що вимагає високого рівня теоретичної та практичної підготовки студентів. Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» здійснюється в II-IV семестрах, в той час як тестування «Крок-1» відбувається у VI семестрі, тобто через рік після її завершення. Тому важливе значення має подальше вдосконалення умінь